

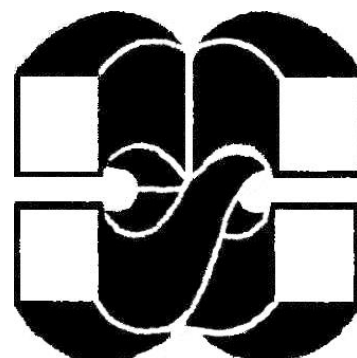
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

КАФЕДРА ОРГАНІЗАЦІЇ ВИРОБНИЦТВА ТА УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ

С.В. Гармаш

**Методичні вказівки
до виконання
курсowego проекту
за дисципліною
«Економіка підприємства»**

Харків - 2017

Методичні вказівки до виконання курсового проекту за дисципліною “Економіка підприємства” для студентів денної та заочної форм навчання за спеціальністю 073 «Менеджмент» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр», спеціалізація: 073.04 «Менеджмент підприємств та організацій»; 073.05 «Управління підприємницькою діяльністю».

Укладачі: ст. викл. Гармаш С.В. – Харків: НТУ “ХП”, 2017 р., 44 с.

Навчальне видання

Укладачі:

ст. викл. ГАРМАШ Сергій Володимирович

Відповідальний за випуск: д.е.н., професор ПЕРЕРВА Петро Григорович

Затверджено на засіданні кафедри
організації виробництва та
управління персоналом
протокол № 9 від 19.04.2018 р.

МЕТА КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

Метою курсового проекту є узагальнення і закріплення знань і практичних навичок, отриманих студентами під час вивчення дисципліни «Економіка підприємства» та їхнього ефективного застосування для вирішення конкретних практичних задач у подальшому. Також метою курсового проекту є поглиблення знань за індивідуальною темою роботи.

ЗАВДАННЯ ДО КУРСОВОГО ПРОЕКТУ З ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Курсовий проект складається з двох частин (теоретичної і практичної). У теоретичній частині пропонується висвітлити основні питання запропонованої теми (15 тем) з курсу «Економіка підприємства» (номер теми обирається за номером студента у списку групи). Практична частина складається з тестових завдань (118 тестів – вибирається тільки одна правильна відповідь до кожного запитання з наведених варіантів) та розрахункових завдань (задачі) за трьома темами. Перед завданнями (задачами) наводяться приклади рішення задач. Після кожної частини (теоретичної та практичної) надається список рекомендованої літератури.

УМОВИ, ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ ТА ЗАХИСТУ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

Термін та умови виконання

Термін та порядок виконання курсового проекту визначаються графіком навчального процесу спеціальності і уточнюються під час видачі завдання на курсовий проект його керівником.

Курсовий проект вважається виконаним після його захисту.

Оцінка за виконаний курсовий проект є середньозагальною, та складається з трьох рівновагомих складових: оцінка за оформлення та зміст пояснювальної записки, оцінка за доповідь та оцінка за відповіді на запитання.

Тестові завдання вважаються зарахованими при 50% правильних відповідей.

Порядок захисту

Підготовлений курсовий проект здається керівникові і після перевірки допускається ним до захисту. Під час захисту студент робить доповідь, висвітлюючи індивідуальні теми, наводячи приклади до кожної з них. Загальна тривалість доповіді не повинна перевищувати 15 хв. Після доповіді керівник проекту може поставити додаткові запитання.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

Пояснювальна записка до курсового проекту повинна складатися з:

- 1) титульного аркуша (приклад оформлення наводиться);
- 2) змісту (виконання теоретичної та практичної частини із загальним вступом та висновком;
- 3) переліку використаних джерел інформації.

Загальний обсяг пояснювальної записки до курсового проекту – 45-50 сторінок формату А4, абзацний відступ 1,25 мм, міжрядковий інтервал 1,5; друкується шрифтом Times New Roman Cyr, 14. Текст слід розміщувати на сторінці, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве, верхнє та нижнє – по 20 мм.

ПЕРЕДМОВА

Економіка – це галузь людської діяльності, яка призначена для задоволення людських потреб та є загальним об'єктом для всіх економічних наук. Серед великої кількості економічних наук, доречно виділити теоретичну і прикладну економіку, які представляють найбільш актуальні напрями дослідження для пізнання найважливіших процесів господарського життя. Не дивлячись на те, що природною метою економічного життя є споживання, найважливішою сферою економіки є виробництво благ та послуг. Без його розвитку неможливе існування ринку та всієї економічної системи.

Виробництво, опис та пояснення всієї господарської діяльності підприємства і є предметом дослідження курсу «Економіка підприємства». На основі пізнання закономірностей виробничого процесу з'являється можливість виробити господарські методи реалізації практичних виробничих цілей. Будь-яке підприємство є структурною ланкою економічної системи, яке пов'язано з нею, з одного боку – через ринок збуту, а з другого – через ринок факторів виробництва. Це розширює межі дослідження, оскільки економіка підприємства повинна досліджувати також відносини окремих підприємств з іншими господарськими одиницями та ринком. При цьому розглядається господарський процес як єдине ціле, з точки зору інтересів окремого підприємства. Таким чином, економіка підприємства є самостійною економічною дисципліною, предметом вивчення якої є господарська діяльність підприємства, процес розробки і прийняття господарських рішень.

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАВДАННЯ З КУРСУ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Тема 1 - Предмет і об'єкт вивчення дисципліни «Економіка підприємства». Основний зміст економічної роботи на підприємстві.

План:

1. Економіка. Зміст та об'єкт вивчення дисципліни.
2. Виробничі ресурси підприємства та їхня аналітична характеристика. Забезпеченість виробничими ресурсами.
3. Виробничий процес як основа діяльності підприємства, організація виробничого процесу.
4. Ефективність як фундаментальний принцип економічної науки і практики. Оцінка ефективності.
5. Підприємство як об'єкт вивчення дисципліни.
6. Виробничо-технічна, економічна та організаційна єдність підприємства.
7. Підприємство як суб'єкт господарювання у законодавстві України. Види підприємств.
8. Види об'єднань підприємств.
9. Підприємство в умовах ринкової економіки.
10. Ринкова інфраструктура.

Література: 1, 2, 3, 5, 7, 17, 18.

Тема 2 – Сутність основних фондів, їхня класифікація та структура

План:

1. Основні фонди.
2. Основні промислово-виробничі фонди.
3. Основні невиробничі фонди.
4. Оцінка основних фондів.
5. Відображення основних фондів на балансі підприємства.
6. Знос та амортизація основних фондів.

Література: 1, 2, 5, 6, 7, 9, 10.

Тема 3 – Оцінка стану та ефективності використання основних фондів

План:

1. Показники відновлення та динаміки основних фондів.

2. Показники якісного стану основних фондів та рівня технічного стану виробничої бази підприємства.

3. Використання основних фондів.

4. Підвищення ефективності використання основних виробничих фондів.

Література: 1, 2, 5, 6, 7, 8, 10.

Тема 4 – Оборотні засоби та підвищення ефективності їхнього використання на промисловому підприємстві

План:

1. Оборотні фонди.

2. Структура оборотних засобів.

3. Фонди обігу.

4. Використання оборотних засобів.

5. Показники обертання оборотних засобів.

Література: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 9, 11.

Тема 5 – Персонал промислового підприємства та підвищення продуктивності його праці

План:

1. Персонал підприємства.

2. Склад (структура) промислово-виробничого персоналу підприємства.

3. Формування персоналу. Плинність кадрів.

4. Визначення потреби в кадрах.

Література: 1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10.

Тема 6 – Підвищення продуктивності праці персоналу

План:

1. Показники чисельності працюючих на підприємстві, продуктивність праці.

2. Основні фактори підвищення продуктивності праці.

Література:

Тема 7 – Собівартість промислової продукції та шляхи її зниження

План:

1. Витрати виробництва та обігу.
2. Собівартість промислової продукції.
3. Види собівартості.
4. Облік і класифікація витрат, які відносяться до собівартості продукції (робіт, послуг).
5. Зниження собівартості продукції.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 11.

Тема 8 – Прибуток, рентабельність на промисловому підприємстві та напрямки їхнього збільшення

План:

1. Прибуток як економічна категорія і показник.
2. Фактори, від яких залежить прибуток підприємства. Види прибутку.
3. Напрями використання прибутку.
4. Рентабельність як економічна категорія. Показники рентабельності.
5. Основні показники, що впливають на величину рентабельності.
6. Економічний зміст показників рентабельності.
7. Напрямки підвищення рентабельності у галузях.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11.

Тема 9 – Ціноутворення на промисловому підприємстві в умовах ринкової економіки

План:

1. Ціна, її економічна сутність.
2. Склад ціни в умовах ринкової економіки.
3. Види цін та їхня економічна характеристика.
4. Види цінової стратегії підприємства.
5. Етапи ціноутворення на підприємстві, їхній зміст та роль в умовах ринкової економіки.

Література: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11.

Тема 10 – Інвестиції та капітальні вкладення**План:**

1. Сутність і характеристика інвестицій. Капіталовкладення.
2. Функціонально-елементний склад інвестицій.
3. Різновиди інвестицій.
4. Інвестиційний проект та його організація.

Література: 2, 4, 5, 8, 9, 10.

Тема 11 – Основні напрямки підвищення ефективності виробництва**План:**

1. Особливості планування економічної ефективності.
2. Основні групи показників економічної ефективності:
 - 2.1 Узагальнюючі показники економічної ефективності виробництва.
 - 2.2 Показники ефективності використання трудових ресурсів.
 - 2.3 Показники ефективності використання основних фондів, оборотних коштів та капітальних вкладень.
3. Показники ефективності нової техніки.
4. Основні напрямки підвищення ефективності виробництва.
5. Бізнес-план – основа високоефективної роботи підприємства в умовах ринку. Етапи розробки бізнес-плану.

Література: 1, 2, 3, 5, 6, 7, 10, 11.

Тема 12 – Обґрунтування виробничо-економічних показників за допомогою прогнозів**План:**

1. Сутність прогнозу.
2. Функції прогнозу.

Література: 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11.

Тема 13 – Бізнес-план як основа виробничо-економічної діяльності підприємства**План:**

1. Що таке бізнес-план?
2. Мета підготовки бізнес-плану.
3. Застосування бізнес-плану.
4. Обмеження щодо бізнес-плану.
5. Ключові аспекти бізнес-пану.
6. Функції бізнес-плану.
7. Форма бізнес-плану.
8. Розділи бізнес-плану.
9. Пояснення до розділів бізнес-плану.

Література: 5, 6, 7, 8, 10, 11.

Тема 14 – Підприємство як соціотехнічна система. Розрахунок потреби підприємства в основному, оборотному капіталі та в основному та обслуговуючому персоналі

План:

1. Зміст та види в потребі капіталу.
2. Фінансовий капітал.

Література: 1, 2, 4, 8, 9, 10.

Тема 15 – Фінансові ресурси. Визначення потреби та рівня використання фінансових ресурсів підприємства

План:

1. Зміст фінансових ресурсів.
2. Види капіталу, їхня загальна характеристика.

Література: 1, 2, 7, 8, 9, 11.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Володькіна М.В. Економіка промислового підприємства. Навч. посібник – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 196 с.
2. Економіка підприємств: Посібник / За ред.. П.С. Харіва. – Т. Економічна думка, 2002. – 450 с.
3. Економіка підприємства: Навч. посіб. / А.В. Шегда, Т.М. Литвиненко, М.П. Нахаба та ін. За ред. А.В. Шегди. – 2-е вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2002. – 355 с.

4. Економіка підприємства: Навч. посіб. / О.В. Арєф'єв, В.Г. Сахаєв та ін. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2003. – 237 с.
5. Ковтун О.І. Стратегія підприємства. – Л.: Новий світ – 2000, 2005. – 385 с.
6. Примаєв Т.О. Економіка підприємства: Навч. посібник. – 2-е вид., стереотип. – К.: Вікар, 2002. – 176 с.
7. Азарєнкова Г.М., Журавель Т.М., Михайленко Р.М. Фінанси підприємств: Навч. посіб. для самост. вивчення дисципліни. – 2-е вид., випр. і доп. – К.: Знання-Прес, 2006. – 287 с.
8. Петровиç Й.М., Кіт А.Ф., Кулішов В.В. та ін. Економіка підприємства: Підручник / За загальною редакцією Й.М. Петровиçа. – Львів: «Магнолія плюс», - 2004. – 680 с.
9. Шваб Л.І. Економіка підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. 2-е вид. – К.: Каравєла, 2005. – 508 с.
10. Онисько С.М., Марич П.М. Фінанси підприємств. Підручник для студентів вищих закладів освіти. – Львів: «Магнолія Плюс». – 2004.
11. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства: Підручник. – К.: Скарби, 2002. – 336 с.

2 ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ З КУРСУ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

2.1 ТЕСТИ

1. Економіка підприємства є наукою:

- А) суспільною;
- В) природничою;
- С) економічною;
- Д) технічною.

2. Виробничі відносини й економічні закони та закономірності, що виникають і діють лише в аграрних підприємствах і враховують особливості сільськогосподарського виробництва є об'єктом дослідження:

- А) політичної економії;
- В) макроекономіки;
- С) мікроекономіки;
- Д) економіки підприємства.

3. Що є спільного між мікроекономікою та економікою підприємства?

- А) досліджують економіку в цілому та її великі підрозділи;
- В) досліджують конкретні економічні суб'єкти – окремі підприємства і галузі, окремі домогосподарства;

С) досліджують питання, пов'язані з впливом на ринки окремих товарів політики урядів і змін економічної кон'юнктури в інших країнах світу.

4. Предмет науки „Економіка підприємства” пов'язаний з вивченням:

- А) продуктивних сил з погляду їх впливу на виробничі відносини на рівні підприємств;
- В) причин зміни обсягу виробництва продукції та її впливу на ціни і доходи підприємств;
- С) всі відповіді правильні.

5. Інструментарієм діалектики є її загальні методи дослідження:

- А) економіко-статистичний та монографічний;
- В) розрахунково-конструктивний та балансовий;
- С) індукція та дедукція;
- Д) нормативний та економіко-математичний.

6. Результатом застосування індуктивного і дедуктивного методу є:

- А) теорії;
- В) економічні принципи й узагальнення;
- С) методики та рекомендації;
- Д) всі відповіді вірні.

7. Економічні показники – це:

- А) явища, процеси, факти і виявлені тенденції та закономірності їх розвитку;
- В) нормативні витрати матеріальних ресурсів, праці, капіталовкладень;
- С) інформаційний носій певних кількісних та якісних характеристик економічних явищ і процесів;
- Д) категорії, поняття, висновки та рекомендації.

8. При вивченні масових явищ, процесів, фактів і виявленні тенденцій та закономірностей їх розвитку застосовують метод:

- А) економіко-статистичний;
- В) монографічний;
- С) абстрактно-логічний;
- Д) експериментальний.

9. При прогнозуванні і плануванні виробництва й економічних процесів розвитку застосовують метод:

- А) розрахунково-конструктивний;
- В) балансовий;
- С) нормативний;
- Д) експериментальний.

10. При оптимізації виробництва в цілому, а також окремих складових агрегованих систем застосовується метод:

- A) економіко-статистичний;
- B) монографічний;
- C) балансовий;
- D) економіко-математичний.

11. Постановку експериментів, що розглядаються як практичний крок до перевірки теоретично осмислених проблем передбачає метод:

- A) розрахунково-конструктивний;
- B) економіко-математичний;
- C) економіко-статистичний;
- D) експериментальний.

12. За формою власності підприємства класифікуються на:

- A) приватні ;
- B) державні;
- C) комунальні;
- D) усі відповіді правильні.

13. Дайте визначення поняття “підприємство”:

- A) підприємство – це самостійний суб’єкт господарювання, який функціонує з метою реалізації продукції;
- B) підприємство – це організаційно відокремлена первинна ланка сфери народного господарства, яка виконує роботу або надає платні послуги;
- C) підприємство – це самостійний суб’єкт господарювання, який здійснює свою діяльність з метою одержання продукції;
- D) підприємство – це економічно самостійна первинна ланка сфери народного господарства, місія якої полягає у виробництві продукції.

14. Головною умовою стратегічного управління підприємством в умовах ринку є:

- A) максимізація прибутку, який одержує підприємство;
- B) підвищення конкурентоспроможності підприємства;
- C) збільшення обсягів діяльності підприємства та його частки на ринку;
- D) створення умов для самофінансування.

15. Які важелі використовує держава при регулюванні ринкових відносин?

- A) біржову діяльність, маркетинг;
- B) зовнішньоекономічну діяльність, вивчення попиту і пропозицій;
- C) державні програми, системи оподаткування, фінансово-кредитну і банківську, законодавство про працю, цінові обмеження, антимонопольні заходи, амортизаційну політику;

Д) директивне управління виробничою і фінансовою діяльністю підприємств, монополізація виробництва, мінімальні умови для конкуренції.

16. Приватизація – це:

- А) привласнення засобів виробництва новими державними структурами;
- В) форма роздержавлення при якій державна власність перетворюється на інші форми із повною або частковою заміною власника;
- С) випуск акцій під вартість засобів виробництва і продаж їх всім бажаючим;
- Д) впровадження організаційно-економічних доходів, спрямованих на вдосконалення внутрішньогосподарського економічного механізму.

17. Ринкова економіка – це:

- А) економіка, яка жорстко регулюється державою;
- В) економіка, яка не регулюється державою;
- С) економіка вільного підприємництва в межах існуючих законів;
- Д) сукупність методів економічного впливу на виробництво.

18. Конкуренція – це:

- А) економічне змагання;
- В) суперництво між товаровиробниками за кращі, економічно більш вигідні умови виробництва і реалізації продукції;
- С) це боротьба за монополію на ринку;
- Д) урізноманітнення видів діяльності підприємств у виробничій та маркетингових сферах.

19. Основними ланками макросередовища, що тією чи іншою мірою впливають на підприємства, є:

- А) економічне та інформаційне середовище;
- В) природно-екологічне та науково-технічне середовище;
- С) політико-правове та міжнародне середовище;
- Д) усі відповіді правильні.

20. Під банкрутством розуміють:

- А) економічне середовище яке характеризується рівнем інфляції та дефляції, ступенем розвитку конкурентоспроможного середовища;
- В) процес забезпечення організаційних форм господарювання на селі необхідними матеріальними ресурсами;
- С) систему заходів, що спрямована на запобігання визнання боржника банкрутом та його ліквідації;
- Д) визнану арбітражним судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність та задовольнити вимоги кредиторів.

21. Система заходів, що здійснюється під час провадження справи про банкрутство та спрямована на запобігання боржника банкрутом та його ліквідації називається:

- A) мирова угода;
- B) процедура розпорядження майном боржника;
- C) санація;
- D) ліквідація боржника.

22. Продуктивність праці визначається:

- A) кількістю трудових операцій виконаних за одиницю робочого часу;
- B) здатністю конкретних робітників виробляти певну кількість продукції на одиницю робочого часу;
- C) загальним обсягом продукції, виготовленої трудовим колективом підприємства;
- D) прямими затратами людино-годин, що виникають у процесі виконання технологічних операцій.

23. Залежно від умов найму працівники бувають:

- A) постійні;
- B) тимчасові;
- C) сезонні;
- D) всі відповіді вірні.

24. Структура персоналу – це відсоткове співвідношення окремих груп персоналу за такими класифікаційними ознаками, як:

- A) категорія персоналу;
- B) вік персоналу;
- C) освіта та класифікація персоналу;
- D) усі відповіді правильні.

25. Відношення виробленої продукції до затрат праці, які вимірюються в людино-годинах, людино-днях, або середньорічній кількості працівників характеризує:

- A) інтенсивність праці;
- B) продуктивність праці;
- C) економічну ефективність затрат праці;
- D) трудомісткість продукції.

26. Реалізована здатність конкретної праці в одиницю робочого часу виробляти певну кількість продукції або виконувати відповідний обсяг роботи, це:

- A) трудомісткість праці;
- B) ефективність праці;
- C) продуктивність праці;
- D) інтенсивність праці.

27. Продуктивність праці розраховується співставленням:

- A) валової продукції господарства до площі сільгоспугідь;
- B) валової продукції господарства в порівняних цінах і середньорічної чисельності працівників;
- C) валового доходу господарства до площі сільськогосподарських угідь;
- D) чистого доходу до площі сільгоспугідь.

28. Найважливіша властивість праці – це:

- A) продуктивність;
- B) сезонність;
- C) праця за фахом;
- D) кваліфікація персоналу.

29. Співвідношення чисельності основних робітників і чисельності допоміжних робітників – це показник:

- A) частки окремих категорій працівників;
- B) плинності персоналу;
- C) рівня дисципліни;
- D) продуктивності праці.

30. Продуктивність праці – це:

- A) витрати суспільно необхідної праці на виробництво одиниці продукції;
- B) витрати живої праці на виробництво одиниці продукції;
- C) міра кількості затраченої праці;
- D) кількість продукції на одиницю робочого часу.

31. Праця – це:

- A) цілеспрямована діяльність людини;
- B) абстрактна праця;
- C) прямі затрати праці людини;
- D) люди та їх майстерність.

32. Співвідношення кількості звільнених працівників з усіх причин і середньоблікової її чисельності – це показник:

- A) частки окремих категорій працівників;
- B) плинності персоналу;
- C) рівня дисципліни;
- D) продуктивності праці.

33. Який з нижченаведених показників характеризує ступінь технічної оснащеності персоналу?

- A) фондоозброєність праці;
- B) трудомісткість продукції;
- C) продуктивність праці;
- D) жоден із наведених показників.

34. Виробничі фонди підприємства поділяються на основні та оборотні залежно від:

- A) тривалості кругообігу;
- B) способу перенесення своєї вартості в процесі виробництва;
- C) умов оновлення;
- D) усі відповіді правильні.

35. Для характеристики руху основних фондів використовують показник:

- A) коефіцієнт зростання;
- B) коефіцієнт вибуття;
- C) коефіцієнт оновлення;
- D) усі відповіді правильні.

36. Коефіцієнт зростання основних фондів розраховують як:

- A) відношення вартості вибулих за звітний рік основних засобів до суми всіх основних засобів на початок року;
- B) відношення суми основних засобів на кінець року до їх вартості на початок року;
- C) відношення заново введених за рік основних засобів до балансової вартості всіх основних засобів на кінець року;
- D) відношення вартості основних засобів, що надійшли протягом року, до первісної вартості всіх основних засобів на початок року.

37. Яка ознака лежить в основі поділу основних фондів на активну і пасивну частини?

- A) паспортна продуктивність;
- B) цільове призначення;
- C) ступень спрацьованості;
- D) характер участі у виробничих процесах.

38. Показник “норма прибутку”, відображує розмір прибутку, який приходить в розрахунку на одиницю вартості:

- A) основних фондів;
- B) оборотного капіталу;
- C) сукупних засобів;
- D) матеріальних витрат виробництва.

39. Під виробничою потужністю розуміють:

- A) максимально можливий випуск продукції в натуральних показниках за заданого асортименту і якості;
- B) сукупність та раціональне використання землі, техніки, обладнання, виробничої площі;
- C) наявність та певним чином збалансованих ресурсів придатних для виробництва продукції;

Д) сукупний рівень ресурсозабезпеченості та досягнення кінцевих результатів.

40. Амортизація основних засобів – це:

- А) процес їх виробничого використання;
- В) втрачання робочими органами своєї якості;
- С) недовикористання засобів праці;
- Д) економічний процес, що відображає втрату основними засобами своєї вартості.

41. Виробничі основні фонди зношуються:

- А) фізично;
- В) фізично і морально;
- С) матеріально і морально;
- Д) морально.

42. Грошова оцінка основних засобів здійснюється за:

- А) первісною вартістю;
- В) переоціненою вартістю;
- С) ліквідаційною вартістю;
- Д) усі відповіді правильні.

43. В процесі виробництва основний капітал функціонує в формі:

- А) грошовій;
- В) натуральній;
- С) натурально-грошовій;
- Д) матеріально-речовій.

44. Показниками ефективності використання виробничих засобів є:

- А) фондозабезпеченість, фондоозброєність;
- В) продуктивність праці, собівартість продукції;
- С) фондівіддача, фондоємність, норма рентабельності;
- Д) рівень рентабельності, фондозабезпеченість, фондівіддача.

45. У процесі виробництва основні фонди підприємства:

- А) змінюють свою споживну вартість;
- В) зберігають свою споживну вартість;
- С) повністю втрачають споживну вартість;
- Д) взагалі її не мають.

46. Відношення вартості основних засобів на кінець року до вартості основних засобів на початок року – це:

- А) коефіцієнт оновлення;
- В) коефіцієнт придатності;
- С) коефіцієнт вибуття;

D) коефіцієнт зростання.

47. Матеріальні оборотні кошти – це:

- A) виробничі запаси, незавершене виробництво, готова продукція на складі та товари відвантажені, але не оплачені;
- B) виробничі запаси, готова продукція на складі та товари відвантажені, але не оплачені;
- C) малоцінні та швидко зношувані предмети, незавершене виробництво та напівфабрикати власного виробництва, сировина, матеріали, тара і готова продукція;
- D) сировина, матеріали, покупні напівфабрикати, готова продукція і товари, відвантажені, але не оплачені.

48. В основу розподілу фондів на основні і оборотні покладено:

- A) показники ефективності їх використання;
- B) перенесення вартості і участь у виробничому процесі;
- C) кругообіг фондів та нарахування амортизації;
- D) участь у створенні нових й удосконалення застосованих технологій.

49. Оборотні кошти підприємства мають:

- A) лише матеріально-речову форму;
- B) лише вартісну форму;
- C) матеріально-речову та вартісну форму;
- D) правильної відповіді немає.

50. До складу оборотних коштів підприємства входять:

- A) запаси матеріалів, запасних частин, палива, готової продукції на складі;
- B) оборотні фонди та фонди обігу;
- C) незавершене виробництво, готова продукція на складі;
- D) виробничі запаси, витрати майбутніх періодів, фонди обігу.

51. Фондовіддача оборотних коштів визначається відношенням:

- A) затрат на виробництво до виробничих запасів;
- B) вартості валової продукції в порівнянних цінах до середньорічної вартості оборотних коштів за період;
- C) операційного прибутку до середньорічної вартості оборотних коштів за період;
- D) виручки від реалізації продукції до середньорічної вартості оборотних коштів за період.

52. Коефіцієнт (швидкості) обороту визначається як відношення:

- A) річної суми амортизації основних виробничих фондів до їх середньорічної вартості;
- B) вартості основних засобів, що надійшла протягом року, до первісної вартості всіх основних засобів на початок року;

- С) заново введених за рік основних засобів до балансової вартості всіх основних засобів на кінець року;
- Д) відношенням вартості вибулих за звітний рік основних засобів до суми всіх основних засобів на початок року.

53. Оборотні кошти підприємства, зайняті у сфері виробництва – це:

- А) виробничі запаси;
- В) незавершене виробництво;
- С) витрати майбутніх періодів;
- Д) усі відповіді правильні.

54. Процентне співвідношення між окремими елементами оборотного капіталу називають:

- А) складом;
- В) сумою;
- С) обсягом;
- Д) структурою.

55. Частина оборотних фондів, яка вже виробничо спожита, а готової продукції ще не отримано – це:

- А) виробничі запаси;
- В) незавершене виробництво;
- С) фонди обігу;
- Д) оборотні фонди.

56. Активи, що не беруть безпосередньої участі в процесі виробництва, а лише обслуговують його, будучи водночас результатом цього виробництва – це:

- А) фонди обігу;
- В) оборотний капітал;
- С) виробничі запаси;
- Д) оборотні фонди.

57. Предмети праці, які не вступили ще в стадію виробничого споживання – це:

- А) фонди обігу;
- В) оборотні фонди;
- С) виробничі запаси;
- Д) оборотний капітал.

58. Грошовий вираз предметів праці, що знаходяться на стадії виробничих запасів і незавершеного виробництва, які беруть участь лише в одному циклі виробництва і повністю переносять свою вартість на створений продукт – це:

- А) оборотний капітал;

- В) фонди обігу;
- С) виробничі запаси;
- Д) оборотні фонди.

59. До нематеріальних ресурсів підприємства відносять:

- А) активи підприємства в матеріально-речовій формі;
- В) різні права підприємства, торгові марки, товарні знаки, авторські права;
- С) обов'язки підприємства перед постачальниками;
- Д) нематеріальні засоби, що не мають фізичної форми, мають вартість і можуть бути ідентифіковані.

60. Нематеріальні засоби, що не мають фізичної, тілесної форми, визнаються об'єктом права власності, мають вартість і можуть бути ідентифіковані, називають:

- А) авансованим капіталом;
- В) нематеріальними активами;
- С) основним капіталом;
- Д) оборотним капіталом.

61. Придбання нематеріальних активів підприємствами здійснюється способами:

- А) купівлі за рахунок власних коштів і кредитів банку;
- В) внесків національного або іноземного учасника до статутного фонду спільного підприємства;
- С) безкоштовній передачі нематеріальних активів іншими юридичними і фізичними особами;
- Д) всі відповіді вірні.

62. Роялті – це:

- А) права на нематеріальний ресурс;
- В) ділова репутація або ціна фірми;
- С) право на набутий виробничий досвід;
- Д) винагорода за використання нематеріальних ресурсів.

63. Відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 „Нематеріальні активи” виділяють такі їх групи:

- А) право користування природними ресурсами та майном;
- В) право та знаки для товарів і послуг;
- С) авторські та суміжні з ним права;
- Д) всі відповіді вірні.

64. Ділова репутація або ціна фірми – це:

- А) ноу-хау;
- В) Гуд вілл;
- С) роялті;

D) товарний знак.

65. Під ліцензуванням розуміють:

- A) право користування технічним, технологічним та іншим рішенням;
- B) надання прав суб'єктам господарювання та використання об'єктів інтелектуальної власності;
- C) суму коштів, яку виплачує ліцензіат продавцю ліцензії;
- D) право на використання художньо-конструкторських рішень, що надають товарам специфічний зовнішній вигляд.

66. До складу авансованого капіталу включаються:

- A) основні виробничі фонди, основні невикористані фонди;
- B) необоротні активи, оборотні активи, витрати майбутніх періодів;
- C) виробничі запаси, готова продукція, незавершене виробництво;
- D) право користування майном, авторські права, право на винахід.

67. Позичковий капітал – це:

- A) сума основних виробничих засобів сільськогосподарського призначення за первісною вартістю та оборотних фондів підприємства;
- B) частина авансованого капіталу, що сформована за рахунок ще не повернутих позичкових джерел, які повинні бути відшкодовані кредиторам через певний строк у зумовленій формі;
- C) сукупність органічно поєднаних виробничих ресурсів;
- D) стандартний документ, який свідчить про зобов'язання придбати (продати) базовий актив.

68. Зафіксована в установчих документах загальна вартість активів, які є внеском власників (учасників) до капіталу підприємства являє собою:

- A) пайовий капітал;
- B) статутний капітал;
- C) резервний капітал;
- D) вилучений капітал.

69. Валовий дохід – це:

- A) загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого протягом року;
- B) сума прибутку від звичайної діяльності після оподаткування;
- C) економічний результат, що визначається як різниця між чистою виручкою від реалізації продукції і виробничою собівартістю;
- D) додаткова вартість, що створюється в процесі підприємницької діяльності понад вартість виробничо споживних ресурсів і робочої сили.

70. Первісний результат, матеріальна і вартісна основа існування інших видів кінцевого результату підприємства – це:

- A) товарна продукція;

- В) валовий дохід;
- С) валова продукція;
- Д) прибуток.

71. Прибуток розраховується:

- А) відніманням із грошової виручки від реалізації продукції повної собівартості реалізованої продукції;
- В) відніманням з вартості валової продукції її собівартості;
- С) відніманням з вартості товарної продукції витрат виробництва;
- Д) відніманням з вартості валової продукції в оцінці по собівартості матеріальних витрат на її виробництво.

72. Кінцеві результати підприємства, що відображають ефективність виробництва, можливості його розширеного відтворення, ступінь вигідності виробництва в даних природних умовах за даною технологією – це:

- А) валова і товарна продукція;
- В) продуктивність праці і рентабельність виробництва;
- С) валовий дохід і прибуток;
- Д) собівартість продукції і ціна реалізації.

73. Прибуток від реалізації продукції – це:

- А) виручка від реалізації продукції;
- В) грошове вираження вартості товару;
- С) різниця між виручкою від реалізації продукції та її повною собівартістю;
- Д) чистий прибуток підприємства.

74. Вкажіть фактори, які прямо впливають на зростання прибутку:

- А) збільшення кількості виробленої продукції;
- В) впровадження в виробництво інновацій;
- С) збільшення цін на продукцію, що реалізується;
- Д) усі відповіді правильні.

75. Товарна продукція – це:

- А) увесь фізичний обсяг виробництва, у тому числі незавершеного;
- В) готова до реалізації продукція, яка зберігається на складі підприємства;
- С) грошові надходження від продажу продукції;
- Д) частина валової продукції, яка реалізована за межі підприємства різними споживачами.

76. Частина валової продукції, яка реалізується за межі підприємства різними споживачами є:

- А) побічна продукція;
- В) кінцева продукція;
- С) проміжна продукція;

D) товарна продукція.

77. Валовий дохід визначається як:

- A) чистий дохід + оплата праці;
- B) прибуток + оплата праці;
- C) виручка від реалізації – повна собівартість реалізованої продукції;
- D) прибуток + повна собівартість реалізованої продукції.

78. Грошові надходження від продажу продукції – це:

- A) виручка від реалізації;
- B) прибуток;
- C) чистий дохід;
- D) кінцева продукція.

79. Вартість товару визначається:

- A) суспільно-необхідними затратами праці;
- B) загальними затратами праці;
- C) загальними виробничими витратами;
- D) прямими затратами праці.

80. Винагороди працівникам за підсумками роботи за рік у складі коштів, які спрямовуються на споживання, належать до:

- A) фонду основної заробітної плати;
- B) фонду додаткової заробітної плати;
- C) фонду виплати дивідендів;
- D) фонду матеріального стимулювання.

81. Фонд споживання на підприємстві – це:

- A) фонд оплати праці і фонд матеріального заохочення;
- B) фонд оплати праці і матеріальні затрати;
- C) фонд оплати праці і валовий дохід;
- D) фонд оплати праці і чистий дохід.

82. Економічна ефективність – це таке співвідношення між ресурсами і результатами, за якого отримують певні показники ефективності виробництва. При цьому можливі такі варіанти вказаного співвідношення:

- A) ресурси і результати виражені у вартісній формі;
- B) ресурси – у вартісній, а результати у натуральній формі;
- C) ресурси – у натуральній, а результати у вартісній формі;
- D) усі відповіді правильні.

83. Рентабельність являє собою:

- A) реалізовану частину чистого доходу;
- B) економічну категорію, яка означає дохідність, прибутковість виробництва;

- C) сукупність спожитих і перенесених на продукцію виробничих ресурсів;
- D) збільшення грошової виручки та зниження собівартості продукції.

84. Коефіцієнт фінансової залежності становить собою відношення:

- A) усіх джерел фінансування до власного капіталу;
- B) власного капіталу до довгострокових зобов'язань;
- C) вартості основних засобів до загальної вартості майна;
- D) власного капіталу до величини обігових коштів.

85. Рівень рентабельності відображає ефективність використання:

- A) спожитих виробничих ресурсів;
- B) застосованих виробничих ресурсів;
- C) витрат, які не включаються у виробничу собівартість;
- D) залишків незавершеного виробництва за собівартістю.

86. Про фінансову стійкість компанії свідчать показники:

- A) коефіцієнт оборотності всіх активів, що використовуються; коефіцієнт оборотності поточних активів, що використовуються; тривалість обороту поточних активів;
- B) показник поточної ліквідності; показник „критичної оцінки”; коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості; тривалість погашення дебіторської заборгованості;
- C) коефіцієнт ефективності; термін окупності; чистий приведений прибуток; період окупності, рівень рентабельності;
- D) коефіцієнт автономії; коефіцієнт співвідношення власних і позичених коштів; коефіцієнт довгострокової заборгованості.

87. Економічна ефективність – це:

- A) співвідношення між ресурсами і результатами виробництва, за якого отримують вартісні показники ефективності виробництва;
- B) співвідношення між ресурсами і результатами виробництва, за якого отримують вартісні і натуральні показники ефективності виробництва;
- C) співвідношення між ресурсами і результатами виробництва, за якого отримують натуральні показники ефективності виробництва;

88. Рентабельність підприємства – це:

- A) одержаний підприємством прибуток;
- B) відносна дохідність або прибутковість, що вимірюється у відсотках до витрат коштів або капіталу;
- C) відношення прибутку до середньої вартості основних фондів та оборотних коштів;
- D) валовий прибуток на 1 грн. обсягу реалізованої продукції.

89. Абсолютний показник рентабельності характеризує абсолютну величину (суму):

- A) чистого доходу;
- B) валового доходу;
- C) прибутку;
- D) чистої продукції.

90. Ефективність виробництва – це:

- A) економічна категорія, що відображає співвідношення між одержаними результатами і витраченими на їх досягнення ресурсами;
- B) поняття, що відображає певне динамічне співвідношення між зміною в часі величини авансового капіталу й обсягу виробництва валової продукції;
- C) максимально можливий випуск продукції за рік в натуральних показниках за заданого асортименту й якості та раціонального використання техніки, обладнання, робочої сили;
- D) частина виторгу, що залишається після відшкодування всіх витрат на виробничу і комерційну діяльність підприємства.

91. Змінними називають такі витрати:

- A) величина яких безпосередньо залежить від масштабів виробництва продукції;
- B) що безпосередньо не змінюється при збільшенні або зменшенні масштабів виробництва в короткостроковому періоді;
- C) на величину яких керівник відповідного рівня управління може впливати повністю;
- D) що здійснюється незалежно від волі керівника відповідного рівня управління і кваліфікації працівників.

92. Залежно від характеру зв'язку з обсягом виробництва продукції витрати виробництва поділяють на:

- A) основні та неосновні;
- B) прямі та непрямі;
- C) операційні та фінансові;
- D) постійні та змінні.

93. Собівартість, як один з найважливіших показників господарської діяльності, показує:

- A) прибутковість підприємства;
- B) окупність витрат прибутком;
- C) темпи розширеного відтворення та підвищення матеріальної зацікавленості працівників;
- D) у що саме обходиться господарству виробництво відповідного виду продукції і наскільки економічно вигідним воно є.

94. Процес визначення обсягу і структури питомих операційних витрат на виробництво і реалізацію окремих видів продукції називається:

- A) калькулюванням собівартості продукції;
- B) управлінням витратами;
- C) обліком та аналізом витрат;
- D) нормуванням витрат.

95. Витрати виробництва на підприємстві складаються із:

- A) заробітної плати, амортизаційних відрахувань, вартості матеріалів, накладних витрат;
- B) податків, заробітної плати, амортизаційних відрахувань, податку з прибутку;
- C) відсотка за кредитом, заробітної плати, підприємницького прибутку, амортизаційних відрахувань;
- D) витрат на відрядження і представницьких витрат, вартості матеріалів, податку з прибутку, прибуткового податку.

96. Зниження собівартості продукції свідчить про:

- A) підвищення електроозброєності праці;
- B) підвищення ефективності виробництва;
- C) додаткові витрати ресурсу використані для виробництва додаткової продукції.

97. Вартість тих матеріальних ресурсів, які можуть бути безпосередньо віднесені до конкретного об'єкту витрат називають:

- A) прямі матеріальні витрати;
- B) операційні витрати;
- C) загальновиробничі витрати;
- D) адміністративні витрати.

98. Загальногосподарські витрати, які спрямовані на управління підприємством в цілому та на його обслуговування називаються:

- A) фінансові витрати;
- B) операційні витрати;
- C) загально-виробничі витрати;
- D) адміністративні витрати.

99. Собівартість, що визначається на кожному підприємстві по окремим видам продукції називається:

- A) індивідуальною собівартістю;
- B) суспільною собівартістю;
- C) виробничою собівартістю;
- D) комерційною собівартістю.

100. Грошовий вираз витрат підприємства на виробництво і реалізацію продукції (робіт, послуг) – це:

- A) рентабельність виробництва;
- B) собівартість продукції;
- C) валовий дохід підприємства;
- D) витрати і ціни на продукцію.

101. Витрати, що пов'язані з виробництвом і доробкою продукції, її транспортуванням до місця зберігання називають:

- A) виробничою собівартістю;
- B) провізornoю собівартістю;
- C) повною собівартістю;
- D) індивідуальною собівартістю.

102. Суспільна собівартість розраховується за:

- A) сукупністю підприємств і відображає середні витрати на виробництво продукції;
- B) величиною витрат, що пов'язані з виробництвом і доробкою продукції, її транспортуванням;
- C) результатами господарської діяльності в кінці звітної періоду на основі фактичних витрат і обсягу одержаної продукції;

103. Комплекс цехів і служб підприємства, які забезпечують необхідні умови для функціонування підприємства називають:

- A) виробничою інфраструктурою підприємства;
- B) інфраструктурою підприємства;
- C) соціальною інфраструктурою підприємства;
- D) виробничою структурою підприємства.

104. Сукупність підрозділів які безпосередньо не беруть участі у створенні основної (профільної) продукції підприємства, але своєю діяльністю сприяють роботі основних цехів, називають:

- A) виробничою інфраструктурою;
- B) інфраструктурою;
- C) соціальною інфраструктурою;
- D) виробничою структурою.

105. До соціальної інфраструктури входять:

- A) галузі які здійснюють доробку, затарювання і зберігання продукції;
- B) підприємства, які здійснюють поставки техніки, її комплектування, регулювання, обкатку і ремонт;
- C) підприємства і організації житлового і комунального господарства, побутового обслуговування населення, торгівлі, харчування, охорони здоров'я, культури та ін.

Д) різнорідні види діяльності з притаманними їм функціями з метою виробництва продукції і доведення її до споживача.

106. Основним показником для визначення рівня спеціалізації є:

- А) коефіцієнт спеціалізації;
- В) структура валової продукції;
- С) структура товарної продукції;
- Д) структура посівної площі.

107. Інноваційною діяльністю називають:

- А) постійний процес створення нових, вдосконалення існуючих знарядь і предметів праці;
- В) запровадження нових досягнень НТП у відповідну сферу господарювання;
- С) сукупність прогресивних, якісно нових змін, що безперервно виникають у часі та просторі;
- Д) розробку більш точних методів планування і прогнозування виробництва.

108. Під ринковою ціною розуміється:

- А) ціна товару за яку покупець готовий придбати даний товар, що реалізується в певній територіальній зоні і займає певний сегмент ринку;
- В) це домінуюча на ринку у відповідному часовому відрізку ціна на товар, що виплачується за нього в процесі купівлі – продажу незалежно від індивідуальних витрат виробників на його виробництво і реалізацію;
- С) ціна поставленого товару, виконаних робіт, наданих послуг, які виникають на різних видах ринку, виражена в грошовій формі, яка відрізняється від ціни конкурентів;
- Д) перетворена форма вартості, її грошовий вираз.

109. Мінімальна ціна – це:

- А) ступінь можливого зниження товаровиробником ціни на свій товар порівняно з ринковою ціною, за якою забезпечується беззбитковість його виробництва;
- В) індивідуальна ціна, що формується на кожному підприємстві, за якої воно отримує нульовий прибуток;
- С) ціна, що формується під впливом попиту і пропозиції, що склалися під час реалізації продукції;
- Д) ціна, рівень якої визначається на засадах домовленості між виробником продукції і споживачем при укладанні між ними договорів купівлі-продажу.

110. Оптові ціни – це:

- А) такі ціни, за якими підприємства реалізують свою продукцію великими партіями всім категоріям споживачів;
- В) такі ціни, за якими підприємства реалізують свою продукцію великими партіями всім категоріям споживачів, крім населення;

- С) такі ціни, за якими населення купує товари в роздрібній торгівлі для задоволення власних потреб;
- Д) такі ціни, які розраховані лише на окремі категорії покупців, які готові купити цей товар виключно за його унікальні властивості.

111. Світові ціни на товари – це:

- А) ціни купівлі – продажу товару, який існує на світовому ринку, що продається – купується за міжнародну валюту;
- В) ціна, за якою продається товар, внаслідок отриманого прибутку формується державний бюджет окремих країн експортів;
- С) ціни угод на великі партії товарів, укладених в основних центрах світової торгівлі на умовах платежу в вільноконвертованій валюті;
- Д) ціни за контрактами купівлі-продажу, що укладаються на товар стандартної якості.

112. Ціна в ринковій економіці виконує функцію:

- А) стимулюючу;
- В) синхронізуючу;
- С) сигналізуючу;
- Д) усі відповіді вірні.

113. Показник співвідношення між доходом на акцію та її ринковою ціною може підвищуватися за таких умов:

- А) ціна акції збільшується за тих же дивідендів;
- В) вироблена продукція і затрати живої праці;
- С) вироблена продукція і уречевлена праця;
- Д) вироблена продукція і виробничо спожиті засоби і предмети праці.

114. Під ціновою конкурентоспроможністю розуміється:

- А) ціна, що формується на кожному підприємстві, за якої воно отримує нульовий прибуток;
- В) ступінь можливого зниження товаровиробником ціни на свій товар порівняно з ринковою ціною, за якого забезпечується беззбитковість його виробництва;
- С) ціна, що визначається на засадах домовленості між виробником продукції (продавцем) і споживачем (покупцем) при укладанні між ними договорів купівлі-продажу;
- Д) раціональне використання факторів нецінової конкуренції, насамперед підвищення якості продукції.

115. В практиці маркетингової діяльності встановлення ціни пропозиції базується на застосуванні методу:

- А) з орієнтацією на рівень ціни на аналогічну продукцію конкурентів;
- В) за допомогою пробного продажу в різних сегментах ринку;

- С) на підставі результатів закритих торгів з метою одержання замовлення на виробництво певного виду продукції;
 D) всі відповіді правильні.

116. Економічний тип розвитку це поняття що відображає:

- A) зміни в часі величини авансованого капіталу і обсягу виробництва валової продукції;
 B) підвищення ефективності використання авансованого капіталу;
 C) приріст продукції лише за рахунок приросту ресурсів;
 D) розширення пасивної частини основних виробничих фондів.

117. Приріст продукції за рахунок поліпшення використання авансованого капіталу перевищує частку її приросту, одержану завдяки збільшенню його розміру – це:

- A) екстенсивний тип розвитку;
 B) інтенсивний тип розвитку;
 C) переважно інтенсивний тип розвитку;
 D) переважно екстенсивний тип розвитку.

118. Вартість спожитих у процесі виробництва знарядь і предметів праці, що набувають форму поточних витрат (амортизація і матеріальні витрати) називається:

- A) фонд споживання підприємства;
 B) фонд нагромадження підприємства;
 C) фонд відшкодування підприємства;
 D) резервний фонд підприємства.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Афанасьєв М.В. Економіка підприємства: Навч.-метод. посібник для самост. вивчення дисципліни. /М.В Афанасьєв, А.Б. Гончаров. – Х.: ВД «ІНЖЕК», 2003. – 410 с.
2. Базилевич В.Д. Ринкова економіка: основні поняття і категорії: Навч. посібник. / В.Д. Базилевич, К. С. Базилевич. – К.: Знання, 2006. – 263 с.
3. Горбонос Ф.В. Економіка підприємства: Підручник. / Ф.В. Горбонос, Г.В. Черевко, Н.Ф. Павленчик, А.О. Павленчик. – К.: Знання, 2010. – 463 с.
4. Грішньова О.А. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Підручник. / О.А. Грішньова. – К.: Знання, 2007. – 559 с.
5. Гуторов О.І. Економіка підприємства: Посібник для практичних занять і самостійного вивчення дисципліни / О.І. Гуторов, Г.А. Соловійова, К.М. Крамаренко. / Харк. нац. аграр. ун-т. – Х., 2008. – 173 с.
6. Економіка підприємства / П.П. Руснак, В.Г. Андрійчук, А.А.Ільєнко та ін.; За ред. П.П. Руснака. – Біла Церква, 2003. – 256с.

7. Економіка підприємства: Підручник. – У 2 т. / За ред. С.Ф.Покропивного. – К.: КНЕУ, 2001.
8. Економіка та організація виробництва: Підручник / В.Г.Герасимчук, А.Е. Розенплентер, В.І. Кривда та ін. – К.: Знання, 2007. – 678 с.
9. Економіка підприємства: наочний посібник / В.Й. Шиян, О.І. Гуторов, І.О. Шарко, Л.Ю. Кучер / Харк. Нац. Аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Харків: ХНАУ, 2001. – 140 с.
10. Кон'юктура ринків: Конспект базових тем. – Л.: Вид. Львівської комерц. акад., 2006 – 140 с.
11. Манів З.О. Економіка підприємства: Навч. посібник. – 2-ге вид. / З.О. Манів, І.М. Луцький. – К.: Знання, 2006. – 580 с.
12. Мацибора В.І. Економіка підприємства: навч. посібник. / В.І. Мацибора, В.К. Збарський, Т.В. Мацибора. – К.: Каравела, 2008. – 318 с.
13. Плоха О.Б. Економіка підприємства: Конспект лекцій у схемах / О.Б. Плоха. – Х.: ХНЕУ, 2006. – 164 с.
14. Економіка підприємств. Збірник практичних задач і ситуацій: Навч. посібник. С.Ф. Покропивний, Г.О. Швиданенко, О.С. Федонін, В.М. Колот, І.А. Павленко. – 2-ге вид. перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2005. – 323 с.
15. Савченко В.Д. Економіка й організація діяльності об'єднань підприємств: Навч. посібник. / В.Д. Савченко. – Х.: ХНАУ, 2005. – 272 с.
16. Тормоса Ю.Г. Ціни та цінова політика: Навч. посібник. / Ю.Г. Тормоса – К.: КНЕУ, 2001.

2.2 ЗАДАЧІ ЗА ТЕМАМИ З ПРИКЛАДАМИ РІШЕНЬ

Тема 1 – Виробничі засоби

Приклади рішення задач:

Задача 1. Підприємство придбало верстат, його первісна вартість – 10 тис. грн., очікуваний строк використання – 5 років, ліквідаційна вартість – 1 тис. грн. Розрахувати прямолінійним методом щорічну суму зносу та залишкову вартість.

Рішення:

Період використання	Річна сума амортизації	Сума зносу	Залишкова вартість
1 рік	$(10000-1000)/5=1800$	1800	$10000-1800=8200$
2 рік	$(10000-1000)/5=1800$	3600	$8200-1800=6400$
3 рік	$(10000-1000)/5=1800$	5400	$6400-1800=4600$
4 рік	$(10000-1000)/5=1800$	7200	$4600-1800=2800$
5 рік	$(10000-1000)/5=1800$	9000	$2800-1800=1000$

Задача 2. Та сама умова. Розрахувати щорічну суму зносу та залишкову вартість методом зменшення залишкової вартості.

Рішення:

Норма амортизації розраховується за формулою:

$$H_A = \left[1 - \sqrt[5]{\frac{1000}{10000}} \right] * 100\% = 36,9\%$$

$$\text{Амортизація} = H_A \times \text{Вартість}_{\text{Залишкова}}$$

Період вико- ристання	Річна сума амортизації	Сума зносу	Залишкова вартість
1 рік	$10000 \cdot 36,9\% = 3690$	3690	$10000 - 3690 = 6310$
2 рік	$6310 \cdot 36,9\% = 2328$	$3690 + 2328 = 6018$	$6310 - 2328 = 3982$
3 рік	$3982 \cdot 36,9\% = 1470$	$6018 + 1470 = 7488$	$3982 - 1470 = 2512$
4 рік	$2512 \cdot 36,9\% = 927$	$7488 + 927 = 8415$	$2512 - 927 = 1585$
5 рік	$1585 \cdot 36,9\% = 585$	$8415 + 585 = 9000$	$1585 - 585 = 1000$

Задача 3. Та сама умова. Розрахувати щорічну суму зносу та залишкову вартість методом прискореного зменшення залишкової вартості (подвійно-залишковим).

Рішення:

Норма амортизації розраховується за формулою: $H_A = 100\% / 5 \text{ років} \times 2 = 40\%$
 $\text{Амортизація} = H_A \times \text{Вартість}_{\text{залишкова}}$

Період використання	Річна сума амортизації	Сума зносу	Залишкова вартість
1 рік	$40\% \cdot 10000 = 4000$	4000	$10000 - 4000 = 6000$
2 рік	$40\% \cdot 6000 = 2400$	$4000 + 2400 = 6400$	$6000 - 2400 = 3600$
3 рік	$40\% \cdot 3600 = 1440$	$6400 + 1440 = 7840$	$3600 - 1440 = 2160$
4 рік	$40\% \cdot 2160 = 864$	$7840 + 864 = 8704$	$2160 - 864 = 1296$
5 рік	$1296 - 1000 = 296$	$8704 + 296 = 9000$	$1296 - 296 = 1000$

Задача 4. Та сама умова. Розрахувати щорічну суму зносу та залишкову вартість кумулятивним методом.

Рішення:

$$1 + 2 + 3 + 4 + 5 = 15$$

$$K_{K1} = 5/15; K_{K2} = 4/15; K_{K3} = 3/15; K_{K4} = 2/15; K_{K5} = 1/15$$

Період використання	Річна сума амортизації	Сума зносу	Залишкова вартість
1 рік	$(9000 \cdot 5/15) = 3000$	3000	$10000 - 3000 = 7000$
2 рік	$(9000 \cdot 4/15) = 2400$	$3000 + 2400 = 5400$	$7000 - 2400 = 4600$
3 рік	$(9000 \cdot 3/15) = 1800$	$5400 + 1800 = 7200$	$4600 - 1800 = 2800$
4 рік	$(9000 \cdot 2/15) = 1200$	$7200 + 1200 = 8400$	$2800 - 1200 = 1600$
5 рік	$(9000 \cdot 1/15) = 600$	$8400 + 600 = 9000$	$1600 - 600 = 1000$

Задача 5. Підприємство придбало автомобіль вартістю 10 тис. грн., його ліквідаційна вартість 1 тис. грн. Запланований пробіг авто – 90 тис. км. За перший рік експлуатації авто ним було пройдено: у січні 3 тис. км, лютому – 2 тис. км., березні – 5 тис. км., квітні – 4 тис. км., травні – 1 тис. км. Розрахувати амортизацію виробничим методом.

Рішення:

$$H_A = \frac{10000 - 1000}{90000} = 0,1$$

Період вико- ристання	Кілометри пробігу за місяць	Сума амортизації	Залишкова вартість
Січень	3000	$3000 \cdot 0,1 = 300$	$10000 - 300 = 9700$
Лютий	2000	$2000 \cdot 0,1 = 200$	$9700 - 200 = 9500$
Березень	5000	$5000 \cdot 0,1 = 500$	$9500 - 500 = 9000$
Квітень	4000	$4000 \cdot 0,1 = 400$	$9000 - 400 = 8600$
Травень	1000	$1000 \cdot 0,1 = 100$	$8600 - 100 = 8500$
...			

Задачі для самостійного рішення:

Задача 1.

На початок року на балансі взуттєвого підприємства знаходили-лося основних виробничих засобів на суму 5,2 млрд. грн. У зв'язку

розширенням виробництва було прийнято рішення закупити у безрезні нові станки для пошиття дитячих черевик вартістю 26,3 млн. грн. Затрати на транспортування та монтаж станків склали 210 тис. грн. У жовтні того ж року на підприємство надійшло й інше обладнання вартістю 50,8 млн. грн., а в листопаді вивели з експлуатації основних засобів на суму 12,1 млн. грн. Визначити середньорічну вартість основних виробничих засобів та показники використання основних виробничих засобів, якщо заплановано випустити продукції на 3,7 млрд. грн.

Задача 2.

На балансі підприємства знаходяться 2 автомобілі: легковий вартістю 480 тис. грн. та вантажівка вартістю 760 тис. грн. Вартість зносу кожного становить відповідно 130 та 260 тис. грн., справедливо вартість – 245 та 600 тис. грн.

Визначити індекси переоцінки автомобілів, їхню вартість після переоцінки та щомісячну суму зносу по кожному з переоцінених об'єктів, якщо транспортні засоби амортизують прямолінійним методом, при цьому планується експлуатувати легковий автомобіль ще 7 років, а вантажний – 10 років.

Задача 3.

Підприємство купило автомобіль. Його первісна вартість становить 55 тис. грн., очікуваний строк експлуатації – 10 років, ліквідаційна вартість – 5 тис. грн., обраний метод амортизації – прямолінійний. Після трьох років використання вирішили змінити метод амортизації на метод прискореного зменшення залишкової вартості.

Розрахувати суми амортизації на кожен рік до кінця строку експлуатації, пояснити отримані результати.

Задача 4.

Підприємство придбало верстат, його первісна вартість – 1,2 млн. грн., очікуваний строк використання – 7 років, ліквідаційна вартість – 10 тис. грн. Розрахувати прямолінійним методом щорічну суму зносу та залишкову вартість.

Задача 5.

Визначити коефіцієнти оновлення та вибуття загалом та по кожній групі основних фондів, якщо відомі такі дані про наявність та рух основних фондів підприємства за звітний рік:

	На початок звітнього року, тис. грн.	Надійшло у звітньому році, тис. грн.	Вибуло у звітньому році, тис. грн.	На кінець звітнього року, тис. грн.
Всього основних фондів, в т.ч.:	10730	540	130	11140
будівлі	7200	-	-	7200
споруди	370	20	10	380
обладнання	560	30	-	590
устаткування	1480	430	70	1840
інші основні фонди	1120	60	50	1130

Задача 6.

Первісна вартість об'єкту амортизації 70 тис. грн. Сума коштів, яку очікує отримати підприємство від його продажу після закінчення терміну його використання, складе 3 тис. грн. Строк корисного використання цього об'єкту 4 роки. Яку суму амортизації буде на-раховано методом зменшення залишкової вартості за чотири роки експлуатації?

Задача 7.

Первісна вартість екскаватора, що працює у кар'єрі і видобуває гірську породу, становить 222 тис. грн. Ліквідаційна вартість верста-та 2 тис. грн., термін корисного використання 5 років. Обсяг роботи з буріння свердловини:

- 1-й рік – 2,0 тис.м³ гірської маси;
- 2-й рік – 2,2 тис.м³ гірської маси;
- 3-й рік – 2,5 тис.м³ гірської маси;
- 4-й рік – 2,3 тис. м³ гірської маси;
- 5-й рік – 2,0 тис. м³ гірської маси.

Визначити річні суми амортизаційних відрахувань на агрегат, якщо використовувався виробничий метод нарахування амортизації.

Задача 8.

На дільниці механічного цеху встановлено і діють 126 токарних верстатів. Трудомісткість обробки 1 деталі 0,32 н-год. Дільниця пра-цює в двозмінному режимі, тривалість зміни 8 год. Число робочих днів у розрахунковому році – 224. Регламентовані простої устатку-вання складають 7% режимного фонду часу. Очікуваний коефіцієнт використання верстатів – 0,75. Обчислити річну виробничу потуж-ність дільниці та фактичну кількість оброблених на верстатах дета-лей.

Задача 9.

На підприємстві працює 340 одиниць обладнання: 270 з них пра-цюють в одну зміну; 60 – у дві зміни і решта верстатів у три зміни. Визначити коефіцієнт змінності роботи устаткування по підприєм-ству.

Задача 10.

Підприємству дозволено нараховувати прискорену амортиза-цію активної частини основних фондів, зокрема нових верстатів. Визначити, яким методом (зменшуваного залишку чи кумулятив-ним) краще нараховувати цю амортизацію, якщо початкова вартість верстата 85 тис. грн., ліквідаційна вартість – 1 тис. грн., а норматив-ний термін служби 5 років.

Задача 11.

Визначити показники використання основних фондів, якщо ві-домо, що вартість основних фондів на початок року становила 720 тис. грн. У березні буде введено основних фондів на 45 тис. грн., в червні – на 30 тис. грн., а у жовтні виведено на 60 тис. грн. Обсяг ви-пуску продукції становить 10580 тис. грн. Чисельність промислово-виробничого персоналу 825 чол.

Задача 12.

Вартість придбаного верстату 38 тис. грн., його доставка й мон-таж обійшлися підприємству в 6,5 тис. грн. Визначити щорічну суму амортизаційних відрахувань та його залишкову вартість після двох років експлуатації, якщо ліквідаційна вартість прирівнюється до нуля. При нарахуванні амортизації застосувати кумулятивний метод.

Задача 13.

Визначити середньорічну вартість основних виробничих засобів, коефіцієнти оновлення та вибуття, якщо відомо, що вартість основних виробничих засобів на початок року становила 27 млн. грн., у лютому буде введено основних засобів на 128 тис. грн., у травні введено на 340 тис. грн., у другому кварталі введено на 290 тис. грн., а у жовтні введено на 40 тис. грн.

Задача 14.

На початок року в цеху було встановлено 20 станків. З 1 березня планується закупити 12 нових станків, а в серпні 7 станків списати. Годинна продуктивність станка – 15 деталей. Цех працює в одну зміну, середня тривалість зміни – 7,8 годин. Плановий процент виконання норм робітниками – 110 %. Кількість робочих днів у році – 223.

Визначити виробничу потужність цеху та відсоток її використання, якщо планується за рік випустити 11,2 млн. деталей.

Задача 15.

Підприємством заплановано випустити продукції на 22,1 млн. грн. Вартість його основних фондів на початок року становила 5200 тис. грн. У жовтні заплановано введення основних засобів на суму 460 тис. грн., а 1 вересня ще на 530 тис. грн. У травні основних фондів буде списано на суму 320 тис. грн.

Визначити фондівдачу та фондомісткість на підприємстві.

Задача 16.

Термін корисного використання виробничої машини становить 8 років. Моральне зношування, що визначається коефіцієнтом морального зносу, дорівнює 0,2. Визначити коефіцієнт загального зносу після трьох років експлуатації цієї машини.

Задача 17.

Визначити середньорічну вартість основних фондів підприємства в результаті їх руху протягом року, якщо їх вартість на початок звітного року складала 300 тис. грн. З 1.04 планується введення нових фондів на суму 35 тис. грн., а з 1.10 інша група основних фондів вартістю 22 тис. грн. має бути виведена з експлуатації. Річна кількість виробленої продукції 850 тонн. Ціна 1 тонни 1000 грн. Середня чисельність працюючих за звітний рік становила 120 осіб. Визначити також фондоозброєність праці, фондівдачу та фондомісткість основних фондів підприємства за вказаний період.

Задача 18.

Підприємство придбало верстат за 10000 грн. Перевезення і монтаж його коштували 800 грн. Виручка від реалізації окремих вузлів і деталей верстата, вартість брухту після зносу – 200 грн. Термін експлуатації верстата – 7 років.

Визначити норму амортизації за лінійною амортизацією (при застосуванні лінійного методу). Який відсоток вартості верстата буде амортизовано за три роки його експлуатації при застосуванні подвійно-залишкового методу.

Тема 2 – Оборотні кошти

Приклади рішення задач:

Задача 1.

Визначити, на яку суму можна збільшити план реалізованої продукції тієї самої суми оборотних засобів, якщо в результаті впровадження поточного методу виробництва тривалість одного обороту скоротилася на 7 днів. За планом завод має реалізувати продукції на 45 млн. грн., при середньорічному залишку оборотних засобів – 5 млн. грн.

Розв'язок:

Тривалість обороту до впровадження поточного методу виробництва можна визначити за формулою:

$$T_{об} = \frac{Д}{K_{об}} = \frac{Д}{PP/\overline{OK}} = \frac{Д * \overline{OK}}{PP} ;$$

$$T_{об_0} = \frac{360 * 5}{45} = 40 \text{ (днів)}$$

Після впровадження поточного методу виробництва тривалість обороту становитиме:

$$T_{об_1} = 40 - 7 = 33 \text{ (дні)}$$

За такої тривалості обороту план реалізації продукції становитиме:

$$PP = \frac{Д * \overline{OK}}{T_{об}} = \frac{360 * 5}{33} = 54,6 \text{ (тис.грн.)}$$

Тоді план реалізованої продукції можна збільшити на таку суму:

$$PP = PP_1 - PP_0 = 54,6 - 45 = 9,6 \text{ (тис грн.)}$$

Відповідь: план реалізованої продукції в результаті впровадження поточного методу виробництва можна збільшити на 9,6 тис. грн.

Задачі для самостійного рішення:

Задача 1.

Визначити потребу хлібобулочного комбінату у борошні та його мінімальний та максимальний запас за такими даними:

Виріб	Чиста маса, г	Коефіцієнт використання борошна	Щоденний випуск, тис. шт.
Тістечка	120	0,7	200
Печиво	20	0,8	560
Торти	1000	0,6	34

Період поставки – 10 днів, період зриву поставки – 2 дні.

Задача 2.

Підприємство реалізувало за рік продукції на суму 4500 тис. грн. Середні залишки оборотних коштів склали 500 тис. грн. Для виготовлення даного обсягу реалізованої продукції підприємство закупило сировини і матеріалів на суму 2160 тис. грн. максимальний поточний запас сировини складає 30 днів.

Визначити коефіцієнт оборотності оборотних коштів; тривалість одного обороту оборотних коштів; середній поточний запас сировини і матеріалів (у грошовому виразі).

Задача 3.

Визначити, на яку суму можна збільшити план реалізованої продукції тієї самої суми оборотних засобів, якщо в результаті впровадження поточного методу виробництва

тривалість одного обороту скоротила-ся на 6 днів. За планом завод має реалізувати продукції на 32 млн. грн., при середньорічному залишку оборотних засобів – 8 млн. грн.

Задача 4.

Визначити коефіцієнт оборотності оборотних засобів і тривалість одного обороту, якщо річна сума реалізованої продукції – 6,8 млн. грн., а середньоквартальний норматив оборотних засобів відпо-відно 420 тис. грн.; 450; 440 та 480 тис. грн.

Задача 5.

У звітному кварталі підприємство реалізувало продукції на 85000 грн. при середніх залишках оборотних коштів в обсязі 15 тис. грн. Планом в наступному кварталі передбачається збільшити обсяг реаліза-ції на 12 %, а коефіцієнт оборотності – на 10 %. Визначити: потребу в оборотних коштах в плановому періоді; суму умовно вивільнених оборотних коштів у зв'язку з прискоренням їх оборотності.

Задача 6.

План реалізації продукції і послуг на рік на фабриці передбачено до-вести до 480 тис. грн. Середній залишок оборотних засобів заплановано на суму 40 тис. грн. В результаті впровадження організаційно-технічних заходів тривалість одного обороту скоротилася в середньому на 8 днів, обсяг реалізованої продукції і послуг зріс на 2,2 %. Визначити планове та фактичне число оборотів оборотних засобів, планову та фактичну трива-лість обороту оборотних засобів, а також потрібну суму оборотних засо-бів у плановому періоді та суму вивільнених оборотних засобів.

Задача 7.

Визначити, на яку суму можна збільшити план реалізованої про-дукції тієї самої суми оборотних засобів, якщо в результаті впровадження поточного методу виробництва тривалість одного обороту скоротилася на 12 днів. За планом завод має реалізувати продукції на 36 млн. грн., при середньорічному залишку оборотних засобів – 4 млн. грн.

Задача 8.

Визначити суму вивільнених оборотних коштів, якщо відомо, що в базовому році обсяг реалізованої продукції становив 1,2 млн. грн., планом передбачено збільшити цей показник на 12 %, а тривалість обороту скоротиться на 9 днів.

Задача 10.

Підприємство за рік випустило 7,2 тис. штук виробів. Собівартість одиниці виробу становить 980 грн., надбавка підприємства за якість ви-готовленої продукції передбачена на рівні 5 %, рентабельність виробни-цтва – 12%. Середньорічні залишки оборотних засобів – 6,2 млн. грн.

Розрахувати рентабельність оборотних коштів.

Задача 11.

Виробнича собівартість побутового комбайну становить 1200 грн. За квартал підприємство випустило 13,4 тис. штук продукції. Тривалість виробничого циклу – 16 днів. Відомо, що витрати під-приємства зростають рівномірно, при цьому частка первісних ви-трат – 0,75.

Розрахувати норматив оборотних коштів у незавершеному виробництві.

Задача 12.

Визначити, як змінилась оборотність оборотних коштів за рік порівняно з планом, якщо обсяг реалізованої продукції збільшився

35,0 до 42,0 млн. грн. на рік. Виробничі запаси скоротилися з 5,8 до 5,2 млн. грн., грошові витрати на рахунках зросли з 1,2 до 1,6 млн. грн., незавершене виробництво зменшилося з 3,2 до 2,7 млн. грн., вартість продукції на складі не змінилася і становить 1,4 млн. грн.

Задача 13.

Розрахувати норматив оборотних засобів підприємства у виробничих запасах в натуральному та вартісному вираженні, якщо відомо, що інтервал часу між поставками сировини складає 24 дні, термін доставки і розвантаження матеріалів – 3 дні, підготовка матеріалу до використання у виробничому процесі займає 2 дні. Середньодобова потреба виробництва у цьому матеріалі – 12 тонн, договірна ціна 1 тонни матеріалу – 1,5 тис. грн. Зриву поставок не передбачається.

Задача 14.

Обчислити суму абсолютного і відносного вивільнення оборотних коштів у результаті прискорення їх оборотності, якщо відомо, що запланований обсяг реалізованої продукції становить 8650,0 тис. грн., а фактично склав 8955,0 тис. грн. Середній залишок оборотних коштів за планом – 695,0 тис. грн., за звітом – 550,0 тис. грн.

Задача 15.

Розрахувати коефіцієнт виходу готової продукції і виявити резерви росту випуску продукції за рахунок раціональнішого використання сировини. Фактична вага сировини, що поступила у виробництво, 458 тонн. Вага готової продукції 275 тонн. Коефіцієнт виходу готової продукції у базовому році становив 0,54.

Задача 16.

звітному році оборотні засоби підприємства складали 220 тис. грн. Питома вага матеріалів у загальній сумі оборотних засобів становить 25%. У наступному році підприємство, застосовуючи нову технологію, планує знизити витрати матеріалів на один виріб на 8%. Визначити, якою буде величина оборотних засобів у наступному році за рахунок скорочення норми витрати матеріалів.

Тема 3 – Витрати виробництва та собівартість

Приклади рішення задач:

Задача 1.

Визначити процент зростання витрат на 1 гривню товарної продукції за умов:

Виріб	Обсяг випуску продукції, шт.	Собівартість виробу, грн.	Оптова ціна продукції, грн.
А	360	9,5	12,0
Б	480	7,2	9,0

Передбачено, що обсяг виробництва виробу А збільшиться наступного року на 15%, а виробу Б – на 20%.

Рішення:

Визначимо витрати на 1 гривню товарної продукції у плановому та звітному роках:

$$B_{пл} = \frac{360 * 9,5 + 480 * 7,2}{360 * 12 + 480 * 9} = 0,80$$

$$B_{зв} = \frac{360 * 9,5 + 480 * 7,2}{360 * 12 * 1,15 + 480 * 9 * 1,2} = 0,68$$

$$\Delta B = 100\% - \frac{0,68 * 100\%}{0,80} = 15\%$$

Відповідь: витрати на 1 гривню товарної продукції знизилися на 15 %.

Задачі для самостійного рішення:

Задача 1.

Структура собівартості за статтями калькуляції виходячи з роз-рахунку 1000 одиниць продукції має вигляд:

Сировина і матеріали – 4870 грн.;

Паливо та електроенергія – 2226 грн.;

Оплата праці основних робітників – 3300 грн.;

Нарахування на оплату праці – згідно діючого законодавства;

Загальновиробничі витрати – 350 грн.;

Загальногосподарські витрати – 20 % до оплати праці основних робітників.

Розрахувати прибуток від продажу одиниці виробу. Норма при-
бутку становить 12 %.

Задача 2.

За звітний рік підприємство мало такі показники діяльності: об-сяг вироблених та реалізованих виробів склав 25 тис. одиниць, по-стійні витрати при цьому становили 400 тис. грн., а змінні – 500 тис. грн. Оптова ціна виробника (без ПДВ), встановлена на такий виріб, 40 грн. Скільки виробів додатково потрібно виготовити і реалізу-вати в наступному році, якщо підприємство бажає збільшити свій прибуток на 10%?

Задача 3.

Собівартість товарної продукції на підприємстві за звітний рік склала 1,2 млн. грн., фактичний обсяг товарної продукції за опто-вими цінами підприємства – 1 457 00 грн. Планом передбачається зниження витрат на 1 гривню товарної продукції на 0,25 грн.

Визначити витрати на 1 гривню товарної продукції у звітному та плановому роках.

Задача 4.

Визначити виробничу та повну собівартість продукції підприєм-ства, якщо відомо, що витрати на одиницю виробу складають (грн.):

Основні матеріали – 52,2;

Зворотні відходи – 1,2;

Допоміжні матеріали – 7,6;

Покупні напівфабрикати – 12,0;

Паливо – 5,8;

Енергія – 6,0;

Основна зарплата виробничих робітників – 35,0;

Додаткова зарплата виробничих робітників – 10%;

Вирахування із заробітної плати – 40%;

Витрати на утримання та експлуатацію устаткування – 14,3;

Загальновиробничі втрати – 75%;

Поза виробничі витрати – 5,9%.

Задача 5.

За звітними даними собівартість товарної продукції підприєм-ства склала 12,6 млн. грн., витрати на сировину й матеріали – 8,4 млн. грн. На наступний рік планується зекономити матеріали за ра-хунок зниження норм споживання на 7% та планується зростання цін на сировину й матеріали на 10%. Використовуючи індексний ме-тод, визначити вплив вказаних чинників на собівартість продукції, а також можливу собівартість товарної продукції у плановому році.

Задача 6.

Визначити вплив на собівартість продукції збільшення її ви-пуску на 12%, якщо передбачається зростання умовно-постійних витрат на 3%. Загальна сума умовно-постійних витрат становила 5 млн. грн., а собівартість товарної продукції – 35 млн. грн.

Задача 7.

Розрахувати процент знижки витрат на виробництво продукції за такими даними:

Виріб	Обсяг випуску продукції, шт.	Собівартість виробу, грн.	Оптова ціна продукції, грн.
А	11200	124,0	155,0
Б	7800	136,2	170,3

Передбачено, що обсяг виробництва виробу А збільшиться на-ступного року на 35%, а виробу Б – на 10%.

Задача 8.

Встановити зниження собівартості товарної продукції в плано-вому році, якщо планом передбачено:

- збільшення продуктивності праці одного працівника на 108,0%;
- збільшення середньої заробітної плати одного працюючого на 102,5%;
- зниження матеріальних затрат на 5,0%;
- індекс цін на матеріальні ресурси становить 0,17;
- за звітом собівартість товарної продукції дорівнює 26450,0 тис. грн.;
- питома вага основної заробітної плати виробничих робітників – 21,0%, матеріальних затрат – 42,0%.

Задача 9.

Визначити середньогалузеву собівартість виробу, що випуска-ється чотирма підприємствами галузі, і середні затрати на 1 грн. то-варного випуску виробів за даними нищенаведеної таблиці.

Показники	Підприємства			
	1	2	3	4
Повна собівартість виробу, грн.	26	32	44	30
Гуртова ціна виробу, грн.	42	42	42	42
Річний обсяг випуску виробів, тис. шт.	500	650	350	480

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аветисян В. К., Бантковський В. А., Луценко А. П., Польотов В. А., Рижков В. Г. Економіка ремонтного підприємства: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Віктор Казарович Аветисян (ред.): ХНТУСГ, 2005. — 390 с.
2. Афанасьєв М. В., Плоха О. Б. Економіка підприємства: Навч.-метод. посіб. / Харківський національний економічний ун-т.: ВД «Інжек», 2007. — 320 с.
3. Бойчик І.М. Економіка підприємства. Навч. посібник. – К.: Аті-ка, 2004. – 480 с.
4. Бондар Н. М. Економіка підприємства: Навч. посібник. — 2.вид., доп. — К. : А.С.К., 2005. — 400 с.
5. Генеза ринкової економіки (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка, економічний аналіз, економіка підприємства, ме-неджмент,

маркетинг, фінанси, банки, інвестиції, біржова діяльність, планування): Терміни. Поняття. Персоналії: Навч. екон. словник-довідник для студ. вищих закл. освіти усіх рівнів акредитації / Г.І. Башнянин (наук.ред.), В. С. Іфтемічук (уклад.). — Л. : Магнолія плюс, 2004. — 682с.

6. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів.- Київ: Центр навчальної літератури, 2006.- 488 с.

7. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-ІУ.

8. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. С.Ф. Покропівного. – Вид. 2-ге, перероб. та доп. – К.:КНЕУ, 2005. 528 с.

9. Економіка підприємства: Навч. посібник / за ред А.В. Шегди – К.: Знання-Прес, 2006. – 614 с.

10. Жиделева В.В., Каптейн Ю.Н. Экономика предприятия: Учебное пособие.- 2-изд., перераб. и доп. – М.: ИНФРА-М, 2003. – 133 с.

11. Жнякін Б. О., Краснова В. В. Економіка підприємства: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. — Донецьк : Альфа-прес, 2005. — 160 с.

12. Зовнішньо-економічна діяльність підприємств: Підручник для ВУЗів / І.В. Багрова, Н.І. Редіна, В.Є. Власюк, О.О. Гетьман; За ред. Д-ра екон. наук, проф. І.В. Багрової.- Київ: Цент навчальної літератури, 2004.- 580с.

13. Клименко С.М., Дуброва О.С.Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків: Навч. посіб.- К.: КНЕУ, 2005. – 252 с.

14. Кулішов В. В. Економіка підприємства: теорія і практика: Навч. посібник. — К. : Ніка-Центр, 2002. — 211с.

15. Лігоненко Л.О., Ключенок Л. В. Економіка торговельного підприємства: методика вирішення планово- економічних творчих задач: Навч. посібник / Київський національний торговельно-економічний ун-т. — К. : КНТЕУ, 2005. — 295 с.

16. Макаровська Т.П., Бондар Н.М. Економіка підприємства: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. / Міжрегіональна академія управління персоналом. — К. : МАУП, 2003. — 304 с.

17. Махній Т.М. Економіка підприємства. Економіка, організація та планування виробництва. Економічний аналіз: Практичні завдання / Міністерство освіти і науки України. — Чернівці : Тех-нодрук, 2005. — 60 с.

18. Михайлов С. І., Ярова В. В., Заєць Г. В., Золотухіна Н. Д., Бодлевський А. В. Економіка аграрного підприємства: Підруч. для екон. і технол. спец. агр. вищих навч. закл. I-II рівнів акредитації. Навчально-методичний центр по підготовці молодших спеціалістів / С.І. Михайлов (ред.). — К. : Український Центр духовної культури, 2004. — 396 с.

19. Облік зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посіб. /М.Ф. Огійчук, В.Г. Шандурська, М.І. Беленкова та ін.- К.: Алерта, 2009. – 332 с.

20. Осипов В. І. Економіка підприємства: Підручник для студ. вищих навчальних закладів / Одеський держ. економічний ун-т. — О. : Маяк, 2005. — 724 с.

21. Петренко М. І., Храбан А. А., Петренко В. М. Економіка підприємства (в задачах, тестах та ситуаційних вправах): навч. посіб. для студ. напряму підгот. «Менеджмент організації» / Вінницький національний технічний ун-т — Вінниця : ВНТУ, 2006. — 184с.
22. Плоха О. Б. Економіка підприємства: Конспект лекцій у схемах Харківський національний економічний ун-т. — Х. : ХНЕУ, 2006. — 164 с.
23. Покропивний С.Ф., Колот В.М. Підприємництво, стратегія, організація, ефективність: Навч. посібник. — К.:КНЕУ, 1997. — 244 с.
24. Протопопова В. О., Полонський О. М. Економіка підприємства: Навч. посібник для студ. вищих закл. освіти. — К. : ЦУЛ, 2002. — 220 с.
25. Румянцев А.П., Коваленко Ю.О. Міжнародна економіка: Навч. посіб.- К.: Центр учбової літератури, 2007. — 296 с.
26. Солодовник Л. М., Пономаренко П. І. Економіка виробничого підприємства: Навч. посіб. / Національний гірничий ун- т. — Д. : НГУ, 2004. — 270 с.
27. Старостіна А.О., Кравченко В.А. Ризик-менеджмент: теорія та практика: Навч. посіб.-К.: ІВЦ «Видавництво «Політехніка», 2004.-200 с.
28. Федонін О.С., Репіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2004. —316 с.
29. Харів П.С. Економіка підприємства: Збірник задач і тестів: Навч. посіб. — 2-ге вид., стер. — К.: Знання, 2006. — 301 с.
30. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-ІУ.
31. Чухрай Н., Патора Р. Товарна інноваційна політика: управління інноваціями на підприємстві: Підручник. — К.: КОНДОР, 2006.-398 с.
32. Шегда А.В., Голованенко М.В. Ризики в підприємстві: оцінювання та управління: Навч. посіб./А.В.Шегда, М.В. Голованенко; за ред. А.В. Шегди. — К.: Знання, 2008.- 271 с.
33. Экономика предприятия: Учебник для ВУЗов / Л.Я. Аврашков, В.В. Адамчук и др. Под ред. проф. В.Я. Горфинкеля, проф. В.А. Швандара.- М.: Банки и биржи, ЮНИТИ, 2000.- 742 с.

Міністерство освіти і науки України

Національний технічний інститут
«Харківський політехнічний інститут»

кафедра організації виробництва і управління персоналом

КУРСОВИЙ ПРОЕКТ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ «ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА»

Студента (ки) _____ курсу _____ групи

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник _____

_____ (посада, прізвище та ініціали)

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS ____

_____ (підпис) (прізвище та ініціали)

м. Харків

2017